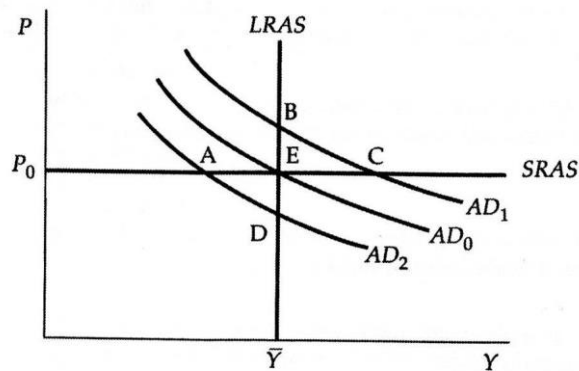

TET0020 Teema 7. MAJANDUSFLUKTUATSIOONID

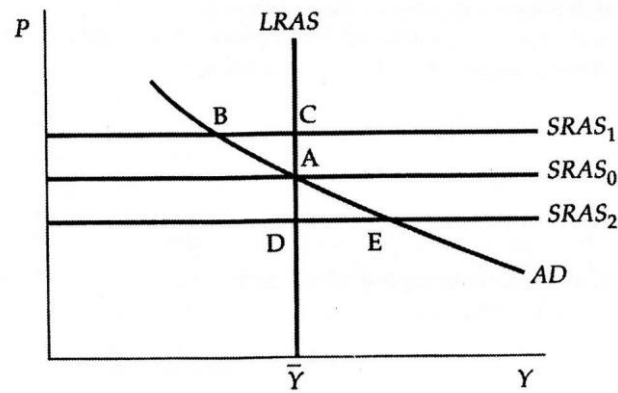
Tehke õige valik! (kui teisiti ei ole öeldud, siis ainult 1 õige vastusvariant!)

1. Retsessiooni ajal alaneb reaalne SKP enamasti, kuigi mitte alati vähemalt järjestikuse kvartali jooksul:
 - a) kahe
 - b) nelja
 - c) kuue
 - d) kaheksa
2. Okuni seaduse kohaselt toob töötuse määra aastane alanemine 1 protsendipunkti võrra kaasa reaalse SKP:
 - a) alanemise 1 protsent
 - b) alanemise 2 protsenti
 - c) suurenemise 4 protsenti
 - d) suurenemise 5 protsenti
3. Juhtindikaator on näiteks:
 - a) töötuse kestus
 - b) mittepõllumajandustöötajate tööhõive
 - c) aktsiahinnaindeksid
 - d) jae- ja hulgikaubanduse käive
4. Liikudes piki kogunõudluskõverat, eeldame, et konstantseks jäävad:
 - a) reaalne kogutoodang ning üldine hinnatase
 - b) nominaalne kogutoodang ja (raha) käibekiirus
 - c) raha pakkumine ja reaalne kogutoodang
 - d) raha pakkumine ja (raha) käibekiirus
5. Kogunõudluskõver AD näitab ära parameetrite:
 - a) M ja Y võimalikud kombinatsioonid P etteantud väärtuse juures
 - b) M ja P võimalikud kombinatsioonid Y etteantud väärtuse juures
 - c) P ja Y võimalikud kombinatsioonid M etteantud väärtuse juures
 - d) töötuse määr ja inflatsioonimäär muutused majanduses kui riigi keskpank vähendab raha pakkumist
6. Majandusteadlased eeldavad, et
 - a) palgad ja hinnad on pikal perioodil paindlikud
 - b) palgad ja hinnad on lühiperioodil jäigad
 - c) majandus liigub pikal perioodil täishõive tasemele
 - d) kõik nimetatud on õiged
7. Alljärgnevalt on toodud seisukohad kogunõudluse kohta. Milline neist on vale?
 - a) fikseeritud rahapakkumise korral näitab kvantitatiivse rahateooria võrrand negatiivset seost hinnataseme ja kogutoodangu vahel.
 - b) AD kõvera tõus on negatiivne.
 - c) kui keskpank suurendab rahapakkumist, siis majandus liigub piki AD kõverat, reaalne kogutoodang suureneb ja hinnatase alaneb.
 - d) rahapakkumine hoitakse konstantsena kui majandus liigub piki kogunõudluskõverat.
8. Rahapakkumise kasvu pika perioodi efekt väljendub järgmises:
 - a) hinnatase tõuseb ja kogutoodang jääb samale tasemele
 - b) kogutoodang suureneb, kuid hinnatase ei muutu
 - c) kogutoodang suureneb ja hinnatase tõuseb
 - d) nii kogutoodang kui ka hinnatase ei muutu.

9. Kui riigi keskpank suurendab raha pakkumist, siis etteantud hinnatasemel kogutoodangu nõutav kogus ning AD kõver nihkub:
- suureneb; sissepoole
 - suureneb; väljapoole
 - väheneb; sissepoole
 - väheneb; väljapoole
10. Lühiperioodi kogupakkumiskõver SRAS näitab fikseeritud ning pika perioodi kogupakkumiskõver LRAS fikseeritud
- kogutoodangut; kogutoodangut
 - hinnataset; hinnataset
 - hinnataset; kogutoodangut
 - kogutoodangut; hinnataset
11. Pika perioodi kogupakkumiskõver on vertikaalne sellisel kogutoodangu tasemel:
- mis on määratud kogunõudlusega
 - mille korral töötus on oma loomulikul tasemel
 - mille korral inflatsioonimäär on 0 (null)
 - mis on määratud eelnevalt hinnatasemega

12. Vaata eelnevat joonist. Oletame et majandus on algselt punktis *E* ning kogunõudlus on AD_0 . Kui kogunõudlus väheneb, siis algselt liigub majandus lühiperioodil punkti ning seejärel pikal perioodil punkti
- A; D
 - D; A
 - A; B
 - B; A
13. Negatiivne pakkumishokk lühiperioodi kogupakkumiskõverat ja kogutoodangu loomulikku taset:
- tõstab; ei muuda
 - tõstab; võib alandada
 - langetab; ei muuda
 - langetab; võib alandada

14. Vaata eelnevat joonist. Oletame et majandus on algselt punktis *E*. Ilma edasiste järgnevate šokkideta ning muudatusteta majanduspoliitikas on nimetatud majandus pikal perioodil punktis

- a) A
- b) B
- c) C
- d) D

15. Oletame, et pika perioodi kogupakkumiskõver **LRAS** on vertikaalne tasemel $Y=3000$ ning lühiperioodi kogupakkumiskõver **SRAS** on horisontaalne tasemel $P=1,0$. Kogunõudluskõver **AD** on $Y=2 \times (M/P)$ ning $M=1500$.

a) kui majandus on algselt pika perioodi tasakaalus, millised on P ja Y väärtused?

Vastus: $P = \dots\dots\dots$ ja $Y = \dots\dots\dots$

b) kui M suureneb 2000-le, millised on uue lühiperioodi P ja Y väärtused?

Vastus: $P = \dots\dots\dots$ ja $Y = \dots\dots\dots$

c) kui majandus kohaneb pikal perioodil väärtusega $M=2000$, millised on siis P ja Y väärtused?

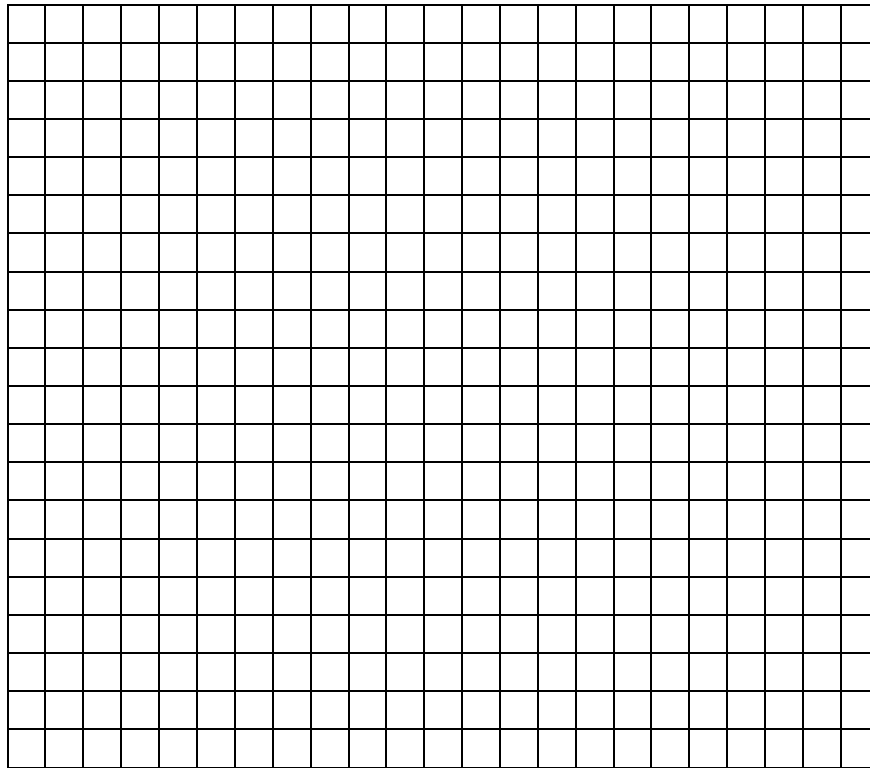
Vastus: $P = \dots\dots\dots$ ja $Y = \dots\dots\dots$

16. Raha kvantitatiivne teooria ja kogunõudlus **AD**.

a) rahapakkumine ja raha ringluskiiirus on fikseeritud: $M=1000$ ja $V=2$. Täida alljärgnev tabel 1.

M	V	PY	P	Y
1000	2,0		2,0	
1000	2,0		1,5	
1000	2,0			2000
1000	2,0		0,8	
1000	2,0			4000

b) Kasutades tabeli 1 andmeid joonista kogunõudluskõver **AD₁**.

c) Oletame, et rahapakkumine suurenes 1000-lt 1500-le kuid raha ringluskiirus ei muutunud. Täida alljärgnev tabel 2.

M	V	P	Y
1500	2,0	2,0	
1500	2,0	1,5	
1500	2,0	1,0	
1500	2,0	0,8	
1500	2,0	0,5	

d) Kasutades tabeli 2 andmeid joonista kogunõudluskõver AD_2 .

e) Oletame, et rahapakkumine on oma esialgsel tasemel ($M=1000$), kuid raha ringluskiirus kasvas ja on nüüd tasemel $V=3$. Kas tabelis 2 toodud Y ja P väärtused
(suurenevad/jäävad samaks/vähenevad). Rahapakkumise suurenemine või ringluskiiruse
(tõus/alanemine) nihutab AD kõvera (paremale/vasakule).

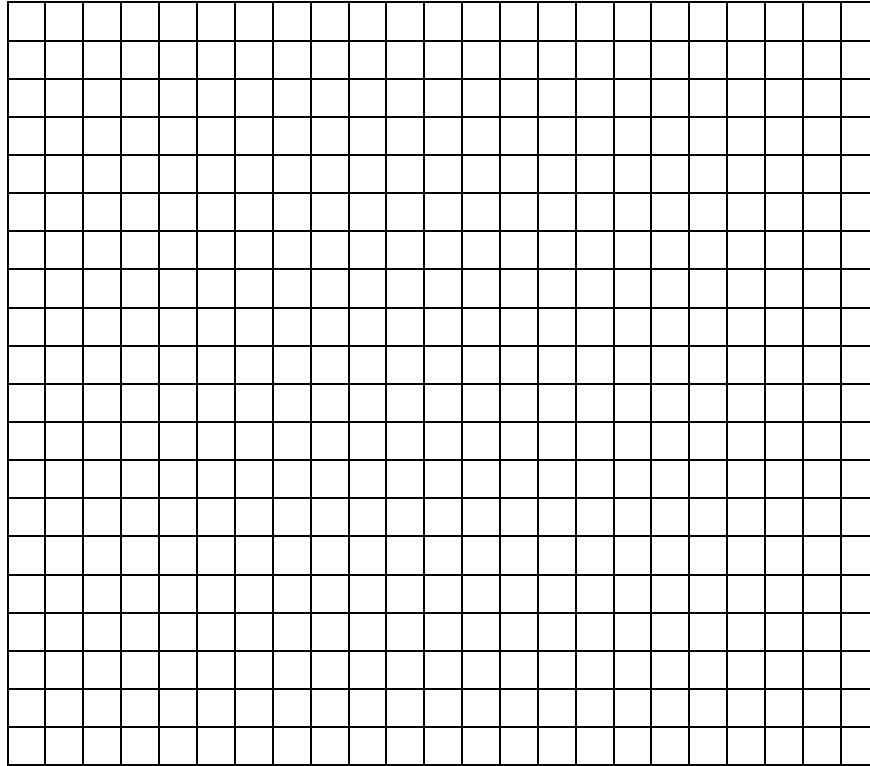
f) Oletame, et rahapakkumine vähenes ja on 500. Täida alljärgnev tabel 3.

M	V	P	Y
500	2,0	2,0	
500	2,0	1,5	
500	2,0	1,0	
500	2,0	0,8	
500	2,0	0,5	

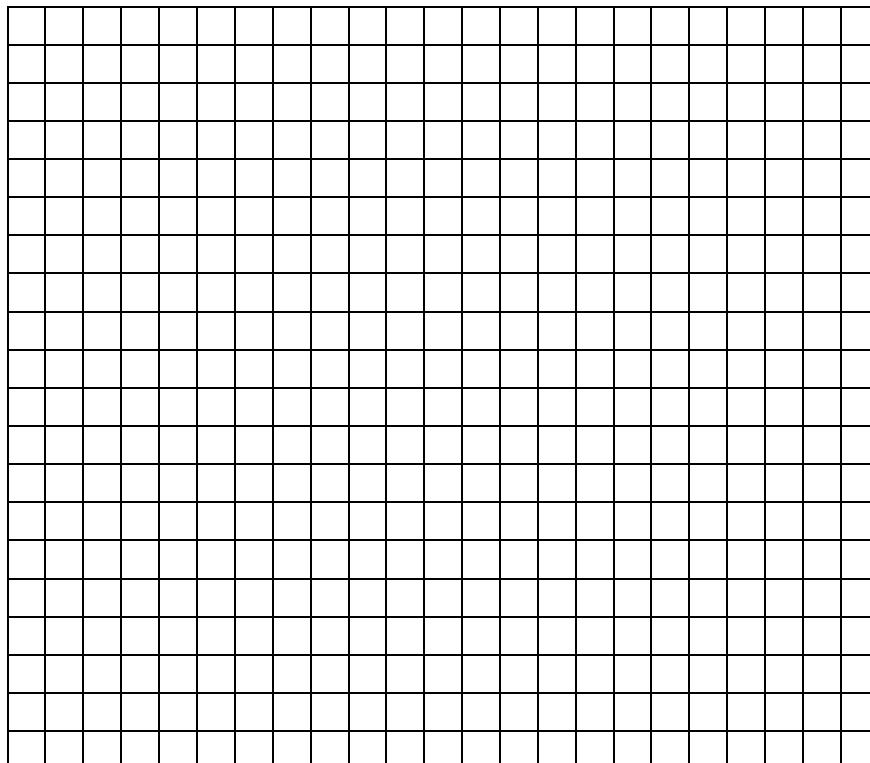
g) Joonista tabeli 3 andmetel kogunõudluskõver AD_3 .

h) Oletame, et rahapakkumine on oma esialgsel tasemel ($M=1000$), kuid raha ringluskiirus alaneks ja on nüüd tasemel $V=1$. Kas tabelis 3 toodud Y ja P väärtused
(suurenevad/jäävad samaks/vähenevad). Rahapakkumise vähenemine või ringluskiiruse
(tõus/alanemine) nihutab AD kõvera (paremale/vasakule).

i) Olgu kogutoodangu täishõivetase on 2000. Joonista graafikule pika perioodi kogupakkumiskõver **LRAS**.

j) Oletame, et hinnad on jäigad ja hinnatase $P=1$. Kanna joonisele lühiperioodi kogupakkumiskõver **SRAS₁**. Tähista joonisel **A**-ga pika perioodi ja lühiperioodi tasakaalutase kogunõudluse AD_1 jaoks.

k) Oletame, et kogunõudluskõver nihkub lühiperioodil paremale nagu ülesande punktides *d)* või *e)* näidatud (ehk asendisse AD_2) ning kui hinnad on jäigad, siis majandus liigub piki lühiperioodi kogupakkumiskõverat $SRAS_1$. Rahapakkumise kasv või raha ringluskiruse suurenemine (*suurendab/ei muuda/vähendab*) kogutoodangu mahtu ja hinnatase (*tõuseb/ei muutu/alaneb*). Kasutades saadud tulemusi, kanna joonisele $SRAS_1$ ja AD_2 lõikepunkt ehk uus tasakaalupunkt ning tähista see **B**-ga. Punktis **B** on Y väärtus = ja hinnatase P =

l) Punktis **B** on kogutoodang (*suurem/võrdne/väiksem*) kui kogutoodangu täishõivetase. Järelikult hinnad ja palgad (*tõusevad/ei muutu/alanevad*). Oletame, et hinnatase tõuseb ($P=1,2$) vaatamata sellele missugune on kogutoodangu tase. Joonista graafikule uus lühiperioodi kogupakkumiskõver ($SRAS_2$) ja tähista uus lühiperioodi tasakaalupunkt **C**-ga. Punktis **C** on kogutoodangu väärtus = ja hinnatase =

m) Punktis **C** on kogutoodang (*suurem/võrdne/väiksem*) kui kogutoodangu täishõivetase. Järelikult hinnad ja palgad (*tõusevad/ei muutu/alanevad*) ning lühiperioodi kogupakkumiskõver nihkub (*ülespoole/jääb paigale/allapoole*). Joonista graafikule uus lühiperioodi kogupakkumiskõver $SRAS_F$ ja tähista saadud lühi- ja pika perioodi tasakaal **F**-ga.

n) Kui me alustame punktist **A**, siis rahapakkumise vähendamine põhjustab kogutoodangu (*suurenemise/vähendamise*) lühiperioodil. Hinnatase (*tõuseb/ei muutu/väheneb*). Pikal perioodil hinnatase (*tõuseb/alaneb*) senikaua kuni kogutoodang on (*suurem/võrdne/väiksem*) kui kogutoodangu täishõivetase. Selle tulemusena lühiperioodi kogupakkumiskõver nihkub (*ülespoole/allapoole*) ja kogutoodang saavutab oma täishõivetaseme. Täishõivetasemel Y =

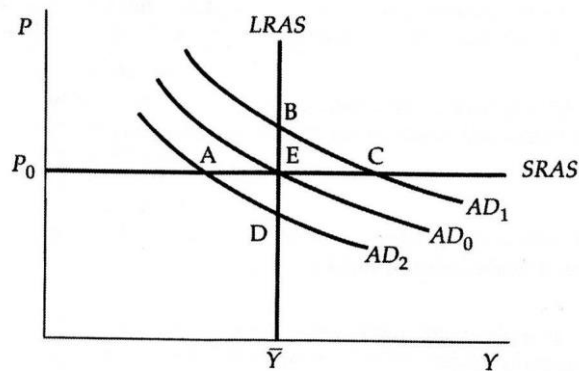
o) Seega lühiperioodil mõjutab kogunõudluskõvera AD nihe eelkõige (*kogutoodangut/hinnataset*) ja pikal perioodil (*kogutoodangut/hinnataset*).

TET0020 Teema 7. MAJANDUSFLUKTUATSIOONID

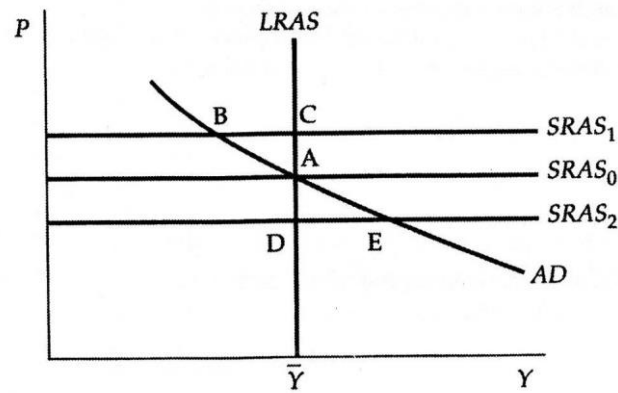
Tehke õige valik! (kui teisiti ei ole öeldud, siis ainult 1 õige vastusvariant!)

1. Retsessiooni ajal alaneb reaalne SKP enamasti, kuigi mitte alati vähemalt järjestikuse kvartali jooksul:
 - a) **kahe**
 - b) nelja
 - c) kuue
 - d) kaheksa
2. Okuni seaduse kohaselt toob töötuse määra aastane alanemine 1 protsendipunkti võrra kaasa reaalse SKP:
 - a) alanemise 1 protsent
 - b) alanemise 2 protsenti
 - c) suurenemise 4 protsenti
 - d) **suurenemise 5 protsenti**
3. Juhtindikaator on näiteks:
 - a) töötuse kestus
 - b) mittepõllumajandustöötajate tööhõive
 - c) **aktsiahinnaindeksid**
 - d) jae- ja hulgikaubanduse käive
4. Liikudes piki kogunõudluskõverat, eeldame, et konstantseks jäävad:
 - a) reaalne kogutoodang ning üldine hinnatase
 - b) nominaalne kogutoodang ja (raha) käibekiirus
 - c) raha pakkumine ja reaalne kogutoodang
 - d) **raha pakkumine ja (raha) käibekiirus**
5. Kogunõudluskõver AD näitab ära parameetrite:
 - a) M ja Y võimalikud kombinatsioonid P etteantud väärtuse juures
 - b) M ja P võimalikud kombinatsioonid Y etteantud väärtuse juures
 - c) **P ja Y võimalikud kombinatsioonid M etteantud väärtuse juures**
 - d) töötuse määr ja inflatsioonimäär muutused majanduses kui riigi keskpank vähendab raha pakkumist
6. Majandusteadlased eeldavad, et
 - a) palgad ja hinnad on pikal perioodil paindlikud
 - b) palgad ja hinnad on lühiperioodil jäigad
 - c) majandus liigub pikal perioodil täishõive tasemele
 - d) **kõik nimetatud on õiged**
7. Alljärgnevalt on toodud seisukohad kogunõudluse kohta. Milline neist on vale?
 - a) fikseeritud rahapakkumise korral näitab kvantitatiivse rahateooria võrrand negatiivset seost hinnataseme ja kogutoodangu vahel.
 - b) AD kõvera tõus on negatiivne.
 - c) **kui keskpank suurendab rahapakkumist, siis majandus liigub piki AD kõverat, reaalne kogutoodang suureneb ja hinnatase alaneb.**
 - d) rahapakkumine hoitakse konstantsena kui majandus liigub piki kogunõudluskõverat.
8. Rahapakkumise kasvu pika perioodi efekt väljendub järgmises:
 - a) **hinnatase tõuseb ja kogutoodang jääb samale tasemele**
 - b) kogutoodang suureneb, kuid hinnatase ei muutu
 - c) kogutoodang suureneb ja hinnatase tõuseb
 - d) nii kogutoodang kui ka hinnatase ei muutu.

9. Kui riigi keskpank suurendab raha pakkumist, siis etteantud hinnatasemel kogutoodangu nõutav kogus ning AD kõver nihkub:
 a) suureneb; sissepoole
b) suureneb; väljapoole
 c) väheneb; sissepoole
 d) väheneb; väljapoole
10. Lühiperioodi kogupakkumiskõver SRAS näitab fikseeritud ning pika perioodi kogupakkumiskõver LRAS fikseeritud:
 a) kogutoodangut; kogutoodangut
 b) hinnataset; hinnataset
c) hinnataset; kogutoodangut
 d) kogutoodangut; hinnataset
11. Pika perioodi kogupakkumiskõver on vertikaalne sellisel kogutoodangu tasemel:
 a) mis on määratud kogunõudlusega
b) mille korral töötus on oma loomulik tasemel
 c) mille korral inflatsioonimäär on 0 (null)
 d) mis on määratud eelnevalt hinnatasemega

12. Vaata eelnevat joonist. Oletame et majandus on algselt punktis *E* ning kogunõudlus on AD_0 . Kui kogunõudlus väheneb, siis algselt liigub majandus lühiperioodil punkti ning seejärel pikal perioodil punkti:
a) A; D
 b) D; A
 c) A; B
 d) B; A
13. Negatiivne pakkumishokk lühiperioodi kogupakkumiskõverat ja kogutoodangu loomulikku taset:
 a) tõstab; ei muuda
b) tõstab; võib alandada
 c) langetab; ei muuda
 d) langetab; võib alandada

14. Vaata eelnevat joonist. Oletame et majandus on algsetl punktis *E*. Ilma edasiste järgnevate šokkideta ning muudatusteta majanduspoliitikas on nimetatud majandus pikal perioodil punktis

- a) **A**
- b) B
- c) C
- d) D

15. Oletame, et pika perioodi kogupakkumiskõver **LRAS** on vertikaalne tasemel $Y=3000$ ning lühiperioodi kogupakkumiskõver **SRAS** on horisontaalne tasemel $P=1,0$. Kogunõudluskõver **AD** on $Y=2 \times (M/P)$ ning $M=1500$.

a) kui majandus on algsetl pika perioodi tasakaalus, millised on *P* ja *Y* väärtused?

Vastus: $P = 1,0$ ja $Y = 3000$

b) kui *M* suureneb 2000-le, millised on uue lühiperioodi *P* ja *Y* väärtused?

Vastus: $P = 1,0$ ja $Y = 4000$

c) kui majandus kohaneb pikal perioodil väärtusega $M=2000$, millised on siis *P* ja *Y* väärtused?

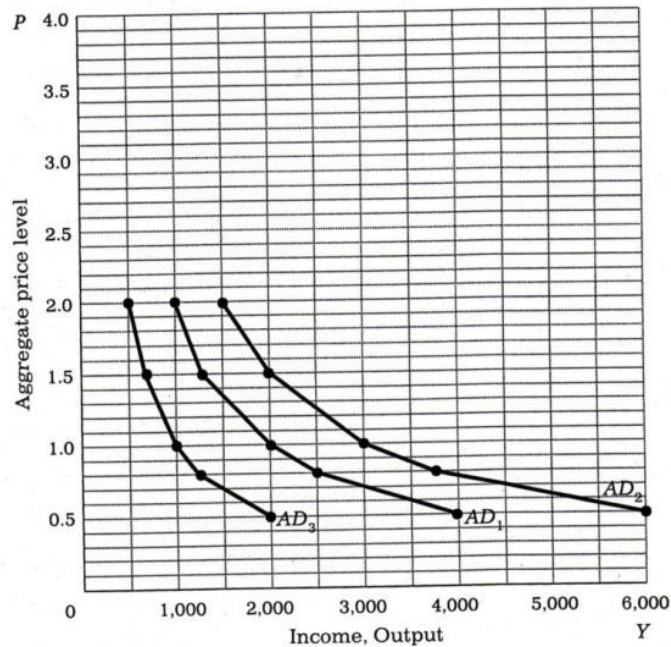
Vastus: $P = 1,3333 (1 \frac{1}{3})$ ja $Y = 3000$

16. Raha kvantitatiivne teooria ja kogunõudlus **AD**.

a) rahapakkumine ja raha ringluskiiirus on fikseeritud: $M=1000$ ja $V=2$. Täida alljärgnev tabel 1.

M	V	PY	P	Y
1000	2,0	2000	2,0	1000
1000	2,0	2000	1,5	1333$\frac{1}{3}$
1000	2,0	2000	1,0	2000
1000	2,0	2000	0,8	2500
1000	2,0	2000	0,5	4000

b) Kasutades tabeli 1 andmeid joonista kogunõudluskõver **AD₁**.

c) Oletame, et rahapakkumine suurenes 1000-lt 1500-le kuid raha ringluskiirus ei muutunud. Täida alljärgnev tabel 2.

M	V	P	Y
1500	2,0	2,0	1500
1500	2,0	1,5	2000
1500	2,0	1,0	3000
1500	2,0	0,8	3750
1500	2,0	0,5	6000

d) Kasutades tabeli 2 andmeid joonista kogunõudluskõver AD_2 .

e) Oletame, et rahapakkumine on oma esialgsel tasemel ($M=1000$), kuid raha ringluskiirus kasvas ja on nüüd tasemel $V=3$. Kas tabelis 2 toodud Y ja P väärtused suurenevad/jäävad samaks/vähenevad. Rahapakkumise suurenemine või ringluskiiruse tõus/alanemine nihutab AD kõvera paremale/vasakule.

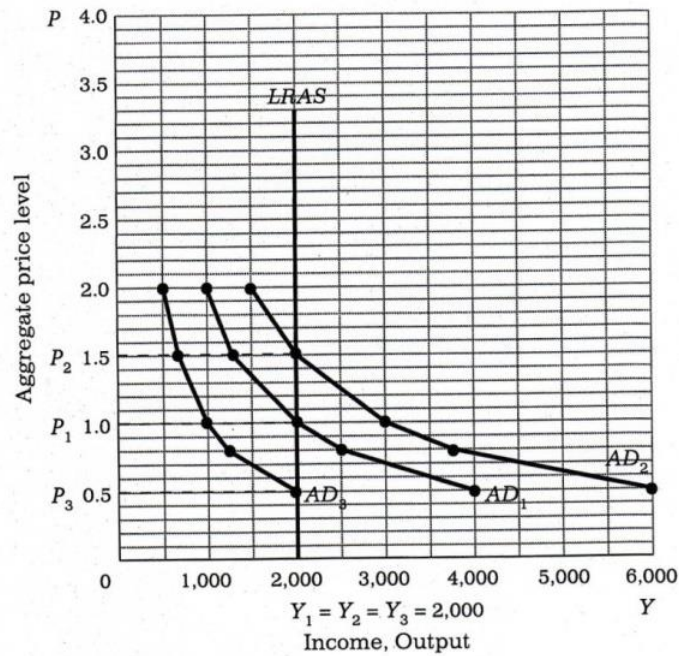
f) Oletame, et rahapakkumine vähenes ja on 500. Täida alljärgnev tabel 3.

M	V	P	Y
500	2,0	2,0	500
500	2,0	1,5	667
500	2,0	1,0	1000
500	2,0	0,8	1250
500	2,0	0,5	2000

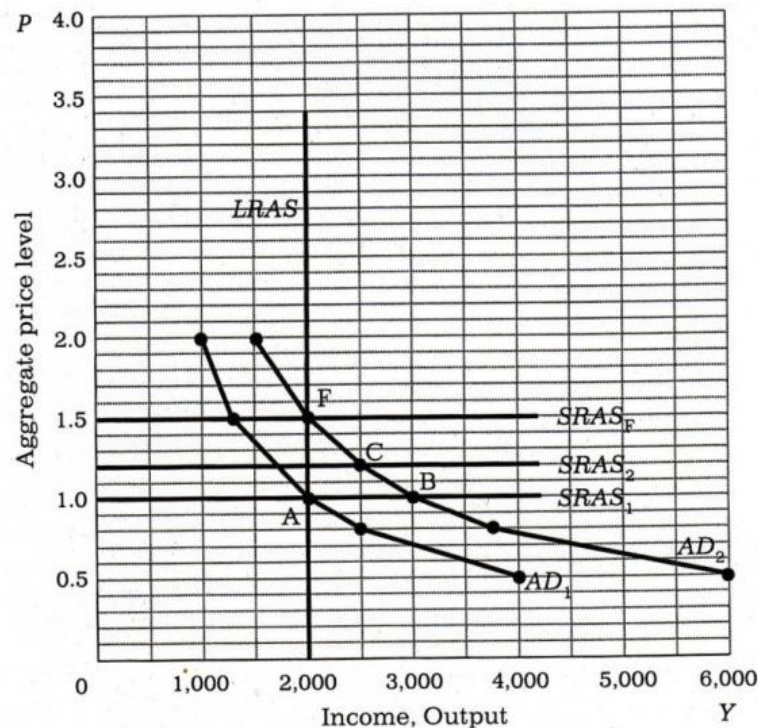
g) Joonista tabeli 3 andmetel kogunõudluskõver AD_3 .

h) Oletame, et rahapakkumine on oma esialgsel tasemel ($M=1000$), kuid raha ringluskiirus alanes ja on nüüd tasemel $V=1$. Kas tabelis 3 toodud Y ja P väärtused suurenevad/jäävad samaks/vähenevad. Rahapakkumise vähenemine või ringluskiiruse tõus/alanemine nihutab AD kõvera paremale/vasakule.

i) Olgu kogutoodangu täishõivetase on 2000. Joonista graafikule pika perioodi kogupakkumiskõver $LRAS$.

j) Oletame, et hinnad on jäigad ja hinnatase $P=1$. Kanna joonisele lühiperioodi kogupakkumiskõver $SRAS_1$. Tähistajoonisel A-ga pika perioodi ja lühiperioodi tasakaalutase kogunõudluse AD_1 jaoks.

k) Oletame, et kogunõudluskõver nihkub lühiperioodil paremale nagu ülendes punktides d) või e) näidatud (ehk asendisse AD_2) ning kui hinnad on jäigad, siis majandus liigub piki lühiperioodi kogupakkumiskõverat $SRAS_1$. Rahapakkumise kasv või raha ringluskiruse suurenemine **suurendab**/ei muuda/vähendab kogutoodangu mahtu ja hinnatase tõuseb/**ei muutu**/alaneb. Kasutades saadud tulemusi, kanna joonisele $SRAS_1$ ja AD_2 lõikepunkt ehk uus tasakaalupunkt ning tähistaj see B-ga. Punktis B on Y väärtus **3000** ja hinnatase **P 1,0**.

- l)** Punktis *B* on kogutoodang **suurem**/võrdne/väiksem kui kogutoodangu täishõivetase. Järelikult hinnad ja palgad **tõusevad**/ei muutu/alanevad. Oletame, et hinnatase tõuseb ($P=1,2$) vaatamata sellele missugune on kogutoodangu tase. Joonista graafikule uus lühiperioodi kogupakkumiskõver ($SRAS_2$) ja tähista uus lühiperioodi tasakaalupunkt **C**-ga. Punktis *C* on kogutoodangu väärtus **2500** ja hinnatase **1,2**.
- m)** Punktis *C* on kogutoodang **suurem**/võrdne/väiksem kui kogutoodangu täishõivetase. Järelikult hinnad ja palgad **tõusevad**/ei muutu/alanevad ning lühiperioodi kogupakkumiskõver nihkub **ülespoole**/jääb paigale/allapoole. Joonista graafikule uus lühiperioodi kogupakkumiskõver $SRAS_F$ ja tähista saadud lühi- ja pika perioodi tasakaal **F**-ga.
- n)** Kui me alustame punktist **A**, siis rahapakkumise vähendamine põhjustab kogutoodangu suurenemise/**vähennemise** lühiperioodil. Hinnatase tõuseb/**ei muutu**/väheneb. Pikal perioodil hinnatase tõuseb/**alaneb** seni kuni kogutoodang on suurem/võrdne/**väiksem** kui kogutoodangu täishõivetase. Selle tulemusena lühiperioodi kogupakkumiskõver nihkub ülespoole/**allapoole** ja kogutoodang saavutab oma täishõivetaseme. Täishõivetasemel **$Y=2000$** .
- o)** Seega lühiperioodil mõjutab kogunõudluskõvera *AD* nihe eelkõige **kogutoodangut**/hinnataset ja pikal perioodil kogutoodangut/**hinnataset**.